

KYMINLAAKSON OSUUSLIIKE

R. L.

24. TOIMINTAVUOSI

1929

KYMINLAAKSON OSUUSLIIKE

R. L.

24. TOIMINTAVUOSI

1929

KOTKASSA 1930

Yleiskatsaus

Vuosi 1929 muodostaa jyrkän käännekohdan niihin verraten edullisiin taloudellisiin olosuhteisiin, jotka sodan jälkeisinä vuosina yleensä ovat olleet vallitsemassa maassamme. Jo edellisen vuoden puolivälistä alkanut rahatilanteen tiukentuminen saavutti kertomusvuoden aikana sellaisen asteen, jota tuskin sentään etukäteen pahempikaan epäilijä saattoi kuvitella. Rahaolojen yhä huonompaan päin kärjistymisen sai aikaan useissa johtavissakin talousmaissa esille tulleet pulailmiöt, jotka täydensivät meillä jo aikaisemmin alkanutta rahanpuutetta ja veivät toivon asiain pikaisesta muuttumisesta. Kireiksi käyneitä rahaolojamme kuvaavana on mainittava, että maan kaikissa talletuslaitoksissa lisääntyivät viime vuoden ajalla talletukset ainoastaan 440 milj. markalla, kun vastaava lisäys vielä v. 1928 oli ollut 1387 milj. markkaa. Vähennys talletusten lisäyksessä oli siis 947 milj. markkaa.

Rahapula on meidän maassamme muuttunut yleiseksi ankaraksi talouspulaksi. V. 1929 viennin ja tuonnin ero supistui tosin melkoisesti, ollen nimittäin tuonti 6996 milj. mk ja vienti 6427 milj. mk, joten tuonnin enemmyydeksi jää 569 milj. mk. Mutta tästä seikasta ei kuitenkaan ole mitään lohdutusta sille tosiasialle, että tärkein teollisuushaaramme, sahateollisuus, on työskennellyt suuresti supistetulla tuotannolla ja että monella muullakin teollisuuden alalla on työviikkoja lyhennetty jopa kolmipäiväisiksi. Työttömyys onkin siten tullut yleiseksi ilmiöksi ja erittäin vaikeana kohdannut juuri Kotkan seutua, jossa jo edellisestä vuodesta satama- ynnä muista lakoista aiheutunut työttömyystilanne ja työntekijöiden vaihtuminen teki täällä varhemmin kuin muualla kypsäksi sen tukalan aseman, johon nyt työttömyyskysymyksen suhteen koko maassa on jouduttu. Elettä talouspulan vuosi on näinollen erittäinkin vähäväkiselle kansanosalle muodostunut hyvin raskaaksi. Ja pahinta on, että tuskin kulu-

vankaan vuoden näköalat herättävät parempia toiveita, vaan pikemminkin päinvastoin.

Kerrotuissa olosuhteissa toimien ei edistysmielinenkään osuuskauppaliike enää edistynyt aikaisempaan tapaansa, vaan osittain hieman taantui, kuten seuraavista numerotiedoista huomaamme.

Edistysmielisten osuuskauppojen yhteiseen aatteelliseen keskusjärjestöön *Kulutusosuuskuntien Keskusliittoon* kuului vuoden päättyessä 113 osuuskauppaa. Näihin osuuskauppoihin liittyi vuoden ajalla uusia jäseniä 21,225 ja erosi 7,858, joten jäsenmäärän lisäys oli 13,367 ja osuuskauppojen koko jäsenmäärä vuoden päättyessä 238,904. Kauppojen yhteinen liikevaihto vuoden aikana nousi 1,384.3 milj. markkaan, jossa lisäystä edelliseen vuoteen on 18.3 milj. markkaa eli 1.34 %. Myyntipaikkoja oli osuuskaupoilla yhteensä 1,544. Säästökassatallettajain lukumäärä vuoden päättyessä oli 127,216 ja säästökassojen talletuskanta 279 milj. mk, lisääntyen talletukset 15.7 milj. markalla. Säästökassoja oli kaikkiaan toiminnassa 89.

Mitä sitten tulee K. K:n omaan toimintaan, niin on se entiseen tapaan harjoittanut voimakasta valistus-, neuvonta- ja opastustyötä toimien siinä ohella paperikaupan alalla. K. K:n paperipussitehtaasta, tarkkailuvälinetehtaasta, kirjapainosta ja sitomasta on myöskin jo kehittyneet suuria laitoksia.

Osuustukkukaupan liikevaihto viime vuonna oli 771.9 milj. markkaa, ollen siinä vähennystä edelliseen vuoteen 41.6 milj. mk eli 5.1 %. Vähennys johtui yleisestä pula-ajasta samoin kuin tärkeimpien kulutustavaroiden hintojen laskusta.

OTK:n tuotannon määrä kertomusvuonna väheni niinkään edellisestä vuodesta, ollen nimittäin 60.9 milj. mk, kun se vuonna 1928 oli ollut 64.8 milj. markkaa. Huomattavin vähennys oli Jääsken myllyn tuotannossa, ollen nyt myllyn jauhatuksen raharvo 25.4 milj. mk, kun se v. 1928 oli ollut 36.3 milj. mk. Kahvipaahdun tuotanto sitä vastoin kohosi 13.7 milj. markkaan, sen edellisenä vuonna ollessa 8.5 milj. markkaa. Tulitikkutehtaan tuotannon arvo oli 5.3 milj. mk, neulomon ja käsityöosaston 5.8 milj. mk, pukimon 4.5 milj. mk, teknokemiallisen tehtaan 3 milj. mk ja suolaamojen 0.7 milj. markkaa.

Parhaillaan on OTK:lla valmistumassa oma margariinitehdas, jonka tuotetta jo tämän kevään aikana saadaan kauppaan.

Vakuutusosakeyhtiö Kansa saavutti viime vuoden aikana hyvät tulokset. Henkivakuutusosasto myönsi 19,409 henkivakuutusta 192,356,000 markan vakuutussummalle. Kun uusia hautausvakuutuksia myönnettiin 9,340 kappaletta 4,670,000 markan vakuutussummalle, niin oli henkivakuutusosaston hankintatulos kokonaisuudessaan 28,749 vakuutusta 197,026,000 markan vakuutus-

summalle. — Uusia tapaturmavakuutuksia myönnettiin 5,978 kpl, ollen näiden työansiosumma 104.7 milj. mk.

Paloapuyhdistys Kansa vakuutuskanta lisääntyi kertomusvuoden aikana 350.5 milj. markalla, ollen yhdistyksen koko vakuutuskanta vuoden päättyessä 1,635.5 milj. markkaa.

Mitä lopuksi tulee oman osuusliikkeemme toimintaan, niin on vallinnut pula- ja työttömyyskausi sitä melkoisesti haitannut, vaikuttaen m.m. sen, että vuosimyynti edellisestä vuodesta hieman laski. Myynnin nousun pysähtyminen tietysti taas on vaikuttanut kustannusten nousuun yleensäkin ja kun lisäksi korkomenot ovat tuntuvasti kasvaneet, hintakilpailu huonon ajan vaikutuksesta yhäti kiristynyt ja eräät tuotantoaaratkin antaneet entisestään pienentyneen tuloksen, niin on liikkeen ylijäämäkin huomattavasti supistunut verrattaessa sitä aikaisempiin suotuisiin vuosiin.

Jäsenistö

Kertomusvuoden aikana on osuuskuntamme jäsenistö kasvanut huomattavimmin kuin pitkään aikaan. Osuuskuntaan nimittäin liittyi uusia jäseniä 1,151 ja siitä erosi, pääasiassa paikkakunnalta poismuuton ja kuoleman kautta, 249 jäsentä, joten jäsenmäärän lisäys oli 902. Vuoden päättyessä oli jäsenluku kokonaisuudessaan 10,076, joista miehiä 6,972 eli 69.19 %, naisia 3,017 eli 29.94 % ja ryhmäjäseniä 87 eli 0.87 %. Ammattiinsa nähdessä jakautuu jäsenistö seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Yht.
Tilallisia ja itsenäisten tilojen vuokraajia	337	51	388
Torppareita	63	18	81
Maanviljelystyöväkeä	171	56	227
Virkamiehiä ja suurliikk. harjoittajia	147	49	196
Pikkuliikkeen harj., kauppa-apulaisia ja konttoristeja	491	260	751
Teollisuus- ja kaupunkityöväkeä	4,952	2,075	7,027
Muuta työväkeä	608	281	889
Vapaiden ammattien harjoittajia	60	21	81
Ammatti epäselvä	143	206	349
Ryhmäjäseniä	—	—	87
Yhteensä	6,972	3,017	10,076

Liikkeen laajennustoiminta

Vuoden varrella tapahtunut uusien toimipaikkojen järjestely on pääasiassa ollut vain edellisenä vuonna keskeneräisiksi jääneiden töiden loppuun saakka suorittamista. Näin ennen muita oli laita

Aleksanterink. 7:n myymäläryhmän samoin kuin myöskin Sunilan ja Bulevardinkatu 2:n myymälöiden huoneistoista oli jo edellisenä vuonna vuokrasopimukset tehty.

Uudistustyö Aleksanterink. 7:ssä saatiin loppuun suoritetuksi vuoden alkupuoliskolla. Tämän suurmyymäläryhmän eri osastoista voitiin siten sen mukaan kuin kalustot valmistuivat avata liha- ja leikkelemyymälä huhtikuun 4 päivänä, maito- ja leipämyymälä toukokuun 3 päivänä, jalkinemyymälä kesäkuun 20 päivänä, koko yläkerran vievä rautaosasto heinäkuun 3 päivänä ja viimeksi alakerran osastoista sekatavaramyymälä heinäkuun 23 päivänä. Näin oli siis saatu valmiiksi tämä suurisuuntainen ja kauan vireillä ollut uudistustyö, josta jo useasti sekä vuosikertomuksissa että muuten on jäsenistölle tehty selkoa. Uutta myymäläryhmää voi nyt todellisuudessa kutsua tavarataloksi. Sen viisi osastoa ovat ajan tasalla edustaen täydellisintä, mitä osuusliikkeiden alati edistytvä myymäläkulttuuri on tähän mennessä aikaansaanut. Uusia toimialoja tässä myymäläryhmässä on liha- ja leikkelemyymälä, jonka suhteen, mikäli on kysymys siisteydestä ja terveydellisistä vaatimuksista, ei liene paljon toivomisen varaa. Erikoisesti mainittakoon myös alakerran Frigidaire-jäähdytyskoneisto, jonka avulla liha, maito, munat ja muut ruokatavarat voidaan kuumimmallakin kesäajalla pilaantumiselta varjella.

Aivan uusi toimiala sikäli, ettei yksinään tämän alan tavaroita käsittävää erikoiskauppaa liikkeellämme aikaisemmin ole ollut, on rautakauppa, joka — niinkuin edellä kerrottiin — sai torin varren myymäläryhmässä koko toisen kerroksen haltuunsa. Rautakaupasta tulikin siten sekä käytettävissä oleviin suojiinsa että muuhunkin järjestelyynsä nähden myymälä, joka suuresti poikkeaa edukseen „vanhan tyylin” rautakaupoista. Osaston myyntikin sinä puolena vuotena, jonka se jo ehti toimia, on ollut tydyttävä, vaikkakin väliin tullut lamakausi ja rakennusyritteliäisyyden kokonaan loppuminen vähensivätkin paljon tähän uuteen toimialaan kiinnitettyjä toiveita. Rautakauppa toimii samalla myös keskusvarastona liikkeen muille myymälöille. Osaston hoitajana on ollut OTK:n matkustajana aikaisemmin usean vuoden toiminut herra Yrjö Turunen.

Muut avatut myymälät, jotka kaikki sijaitsevat vuokrahuoneistoissa, ovat pienempiä sekatavaramyymälöitä ja on niiden tarkoitus täydentää edellisenä vuonna tehtyä myymäläverkon tihentämissuunnitelmaa. Sunilan sahan alueelle Soinisen taloon avattiin myymälä tammikuun 19 päivänä ja Kotkaan uudistaloon Bulevardink. 2:ssa helmikuun 26 päivänä. Karhulaan sieltä vuokratun ravintolahuoneiston yhteyteen järjestettiin niinikään ruokatavaramyymälä ja saatiin se auki kesäkuun 8 päivänä. Kymin-

linnan uudelta asutusalueelta vuokrattiin — omalle tontille rakentamisen täällä siirtyessä — neiti Ekmanin talosta pienempi myymälähuoneisto ja avattiin myymälä siinä marraskuun 26 päivänä. Paitsi siis suurmyymäläryhmää Kotkassa, avattiin muita myymälöitä kertomusvuoden aikana kaikkiaan neljä.

Edellisenä vuonna rakennettu Munsaaren kolmiosastoinen myymäläryhmä saatiin kevätpuolella vuotta kalustetuksi ja siihen tulleet sekatavara-, liha- ja maito-osastot lopullisesti kuntoon, ollen myymäläryhmä nyt samaa siistiä lajia, joita myymälämme jo melkein kaikilla toimipaikkakunnillamme ovat.

Ravintolain järjestelyssä on myös vuoden ajalla tehty uusia yrittäjä. Kotkanlinnan yhtiötalossa Aleksanterink. 23 avattiin liikkeelle uusi biljardikahvila maaliskuun 6 päivänä, ja on tämä kahvila tullut hyvin suosituksi. Karhula Oy:ltä vuokrattiin ruokalahuoneisto Karhulasta ja avattiin ruokala sinne 5 päivänä toukokuuta. Ruokala ei kuitenkaan ole saanut sellaista käyttöä, kuin sille toivottiin. Kaupungin omistaman Elisabethin saaren ravintolan joutuessa kertomusvuonna vuokrattavaksi, huusi liike vuokraoikeuden ja pidettiin siellä kesäkausi ravintolaa, mikä ei senkään käyttö ja liikevaihto vastannut odotuksia.

Liikkeemme meni kuluneen vuoden aikana kokonaan uudellekin toimialalle avaamalla kemikaalikaupan helmikuun 23 päivänä Kirkkok. 14:sta myymäläryhmään. Tämä uusi liikehaara, jota ennemmin osuusliikkeistä ainoastaan Elanto oli harjoittanut, mutta johon nyttemmin pari muutakin osuuskauppaa on ryhtynyt, on osoittautunut menestykselliseksi aloitteeksi.

Uuden lihamyymälän tultua Aleksanterink. 7:n myymäläryhmään, ei enää katsottu tarpeelliseksi pitää lihamyymälää Kotkan kauppahallissa, joten sieltä ei kuluvaan vuoteen varten myymäläpaikkaa vuokrattu.

Toimipaikat

Vuoden päättyessä oli osuuskunnallamme kirjanpidollisesti itsenäisiä osastoja 72, joista sekatavara- ja ruokatavaramyymälöitä 46, lihamyymälöitä 2, jalkinemyymälöitä 2, kangasmyymälöitä 1, kahvikauppoja 1, rautakauppoja 1, kemikaalikauppoja 1, tuotantolaitoksia 11, ruokaloita ja kahviloita 5 sekä keskusvarasto ja säästökassa. Tässä jaottelussa on huomattava, että sekatavaramyymälöihin on laskettu yhtenä kaikki osastomyymälät ja että Aleksanterink. 7:ssä myymälä „ykköseen” kuuluu sekatavaraosasto, maito- ja leipämyymälä sekä jalkinemyymälä, jota vastoin mainitussa paikassa oleva liha- ja leikkelemyymälä Kauppahallin ja Katariinan lihamyymäläin kanssa muodostaa „liha-

myymälät"-ryhmän. Jalkinemyymälöihin kuuluu taas Kotkassa työväentalossa ja Kirkkok. 14 sijaitsevat jalkinemyymälät samoin kuin kangasmyymälä ja rautakauppa käsittää vain näiden tavaroiden erikoiskaupat Kotkassa.

Jaoteltaessa toimipaikat niiden eri kuntien kesken, joiden alueella ne sijaitsevat, tulee myymälöistä Kotkan kaupungin osalle 24, Kymin 20, Pyhtään 3, Sippolan 3, Haminan 1, Virolahden 1, Vehkalahden 1 ja Anjalan 1.

Liikevaihto

Liikkeen myynti kuluneena vuonna osoitti ensi kerran koko 24 vuotisena toimikautena laskua, jos kohtakin sangen vähäistä. Laskuun luonnollisesti on eniten vaikuttanut monasti selostettu kireä ja työtön aika, joka pahimmin on juuri kohdannut osuusliikkeemme kannattajajoukkoa. Tavaroiden hinnoissa vallinnut laskusuunta on sekin myynnissä merkinnyt tuntuvasti. Esimerkiksi mainittakoon, että vaikka hankkimamme ruis- ja vehnäjauhomäärä oli kiloissa merkittävästi 11 % korkeampi edellisen vuoden hankintaa, niin siitä huolimatta näiden tavaraerien raharvo jää noin 5 % alle edellisen vuoden vastaavaa summaa.

Vuoden 1929 liikevaihto oli Mk 56,345,651: 03. Kun vuoden 1928 liikevaihto teki Mk 56,538,651: 70, niin on vähennys siis Mk 193,000: 67 eli 0.33 %. Eri liikehaaroista on vähennykseen eniten vaikuttanut keskusvarasto ja jalkinemyymälät. Vuoden kuukausien osalle jakautuu myynti seuraavasti:

	1929	1928
Tammikuu	3,775,187: 25	3,409,154: 59
Helmikuu	3,642,041: 60	3,707,299: 77
Maaliskuu	4,263,894: 73	4,443,079: 24
Huhtikuu	4,333,250: 67	4,405,614: 80
Toukokuu	5,014,920: 52	5,019,819: 54
Kesäkuu	4,944,374: 69	4,793,794: 22
Heinäkuu	5,010,879: 34	4,839,865: 83
Elokuu	5,092,592: 82	5,212,092: 30
Syyskuu	4,698,746: 66	5,012,152: 81
Lokakuu	5,121,790: 12	5,315,881: 13
Marraskuu	4,895,175: 36	4,741,525: 50
Joulukuu	5,552,797: 27	5,638,371: 97
Yhteensä Mk	56,345,651: 03	56,538,651: 70

Eri liikehaarojen kohdalle — huomioonottaen sen, mitä edellisessä luvussa mainittiin toimipaikkojen jaottelusta — jakaantuu vuosimyynti kuten alla näkyy:

	V. 1929	V. 1928
Sekatavara-, ruokatavara- ja maitomyymälät	45,866,970: 22	45,548,120: 77
Jalkinemyymälät	1,397,341: 54	2,057,155: 86
Lihamyymälät	1,423,052: 50	1,558,196: —
Kangasmyymälä	988,643: 25	970,170: 95
Rudkalat ja kahvilat	2,472,737: 65	2,659,516: 50
Rautaosasto	847,526: 50	—
Kemikaalimyymälä	171,029: 65	—
Keskusvarasto	3,178,349: 72	3,745,491: 62
Yhteensä Mk	56,345,651: 03	56,538,651: 70

Niiden eri kuntien kesken, joiden alueella liikkeemme toimipaikkoja sijaitsee, myynti jakautuu seuraavalla tavalla:

	V. 1929	V. 1928
Kotkan kaupunki	25,944,689: 58	25,377,680: 10
Kymin kunta	20,488,007: 19	20,557,117: 34
Pyhtään kunta	4,015,861: 85	3,946,795: —
Haminan kaupunki	1,631,071: 94	2,099,744: 35
Sippolan kunta	1,571,388: 10	1,588,814: 90
Virolahden kunta	1,105,574: 77	1,196,721: 51
Anjalan kunta	1,033,675: 20	1,187,624: 60
Vehkalahden kunta	555,382: 40	584,153: 90
Yhteensä Mk	56,345,651: 03	56,538,651: 70

Prosentteiksi laskettuna on Kotkan osuus myynnistä 46.05 %, Kymin kunnan 36.36 %, Pyhtään 7.13 %, Haminan 2.89 %, Sippolan 2.79 %, Virolahden 1.96 %, Anjalan 1.83 % ja Vehkalahden 0.99 %.

Tavaranhankinta

Oma kaupallinen keskusjärjestömme Osuustukkukauppa on vanhaan tapaan ollut liikkeemme pääasiallinen tavaroiden hankkija, jonka välittämänä on ostettu niin ulkomailta suoraan Kotkan satamaan tulevat siirtomaatavarat kuin myöskin kotimaasta hankittavat teollisuustuotteet. Jopa kertomusvuonna voitiin muutamia eräiä liikkeellemme tärkeitä maalaistavaroitakin, kuten munia ja voita, ostaa OTK:n maatalousosaston välityksellä. Ostot OTK:lta tekivät kaikkiaan Mk 27,724,530: 95, mikä on 49.2 % liikkeemme vuosivaihdosta.

Mitä sitten tulee viime vuoden tavaramarkkinoihin yleensä ja erittäinkin sellaisiin liikkeemme paljon merkitsevien siirtomaa-tavaroiden päälajeihin kuten ruis- ja vehnä jauhoihin, kahviin ja sokeriin, niin ovat maailman markkinahinnat näiden tavaroiden suhteen kuluneenakin vuonna osoittaneet tuntuva laskua, kyeten kuitenkin vehnä vielä vastustamaan alaspäin menoa. Tärkeim-män tuontiviljamme, rukiin, hinta on tuntuvasti painunut vuoden varrella. Erittäin merkitykselliseksi meidän oloissamme on muo-dostunut se seikka, että amerikkalaisen rukiin asemesta on siir-rytty saksalaisen rukiin käyttöön, jonka halvemmuus amerikka-laiseen rukiiseen verrattuna on noussut jopa 80 penniin saakka kilolta. Ruisjauhoa onkin siten voitu myydä tuntuvasti huokeam-malla kuin esim. edellisenä vuonna. Päinvastoin kuin rukiissa on vehnässä edellisen vuoden hintoihin verrattuna tapahtunut vä-häinen nousu, jonka pysyväisyys tuskin lieenee todennäköistä. Sokeri on vielä kuluneenakin vuonna hiljalleen laskenut jo edelli-senä vuonna saavuttamastaan kovin alhaisesta pohjahinnastaan. Suorastaan romahdusmainen on ollut kahvin hintojen lasku, sillä kahvipörssien noteeraukset ovat vuoden lopulla pudonneet jopa puoleen entisistä hinnoistaan. Siirtomaatavaroiden yleinen aleneva suunta ei ole päässyt hintojen laskuun meidän maassam-me vaikuttamaan niin paljon kuin alennukset edellyttäisivät, sillä nytkin vuoden vaihteessa tapahtuneet tullikorotukset vähentävät huomattavasti markkinoiden alenevan suunnan vaikutusta vähit-täiskauppahintoihin.

Kertomusvuoden aikana hankki liikkeemme erilaisia tavaroita seuraavat määrät:

Jauhoja ja ryynejä:

		Smk
Ruista ja ruisjauhoja	965,978 kg	2,253,344: 04
Vehnäjauhoja	808,544 „	3,430,006: 38
Ohrajauhoja	9,236 „	32,061: 61
Maissijauhoja	34,681 „	70,399: 01
Perunajauhoja	27,536 „	97,078: 38
Rehujauhoja	739,661 „	1,387,371: 10
Maltaita	108,502 „	503,030: 55
Kauranryynejä	68,331 „	274,703: 29
Riisiryynejä	90,113 „	425,978: 36
Ohraryynejä	1,980 „	7,381: —
Mannaryynejä ¹⁾	3,956 „	18,637: 07
Hersryynejä	2,947 „	15,251: 80
Tattariiryynejä	6,143 „	33,573: 58
Makaroonia	11,550 „	81,198: 75

¹⁾ Vuoden alussa varastossa 21,972 kg.

Ruokatavaroita ja maalaistuotteita:

		Smk
Voita	126,074 kg	3,307,296: 10
Ihraa	18,977 „	237,076: 03
Margariinia	37,169 „	643,082: 80
Maitoa ja kermaa	2,633,592 litr.	4,930,046: 64
Pullokermää	17,750 pull.	59,297: 50
Juustoa	7,985 kg	131,428: 37
Lihaa	296,765 „	2,445,504: 96
Kalaa	24,836 „	153,606: 81
Kalasäilykkeitä	3,900 purkk.	30,835: 60
Kananmunia	419,081 kpl	472,249: 36
Perunoita	497,925 kg	375,322: 29
Herneitä	17,159 „	87,976: 95
Heiniä ja kaurjoja	93,124 „	94,930: 70

Siirtomaatavaroita:

Sokeria	531,613 kg	3,293,472: 41
Kahvia	70,685 „	2,365,835: 03
Suolaa	140,360 „	34,650: 25
Kaakaota	271 „	10,729: —
Teetä	7,130 pkt	33,258: —
Mausteita	1,163 kg	41,942: 55
Mausteita purkeissa	19,628 purkk.	38,187: 27
Palööljyä	218,109 kg	364,388: 60
Bentsiiniä	307,012 „	1,134,102: 75
Hedelmiä eri lajia	38,803 „	394,537: 88
Appelsiinia	59,983 kpl	54,943: 70

Jalkine- ja vaatetustarvikkeita:

Nahkaa	4,402 kg
Kenkiä	15,317 par.
Kalosseja ja päällyskentä	5,482 „
Huopasia	2,796 „
Puuvillakankaita	128,954 mtr.
Villa- ja erikoiskankaita	8,091 „
Pukuja ja alusvaatteita	649,134 mk

Teollisuustuotteita:

Sikuria	7,463 kg
Piipputupakkaa	1,320 „
Paperosseja ja sikaareja	20,670 mill.
Kyntteliä	5,240 pkt.

Saippuaa	25,442 kg
Hienosaippuaa	12,568 pkt.
Karamellejä	8,920 kg
Pussikaramellejä	55,750 pkt.
Mehuja	4,026 pull.
Hiivaa	32,453 pkt.
Tulitikkuja	1,088 laat.
Mallas- ja virvoitusjuomia	59,849 „

Tuotantolaitokset

Tuotantolaitosten luku pysyi koko vuoden samana, ollen niitä siis 11. Kun myllyn tuotantoon otetaan ainoastaan jauhatuspalkka, niin nousi kaikkien tuotantolaitostemme tuotannon arvo kertomusvuonna Mk:aan 14,570,736: 57, jossa summassa on lisäystä edelliseen vuoteen Mk 271,295: 42. Kunkin tuotantolaitoksen toiminta käy lähemmin selville seuraavasta.

Leipomo

Kun lukuisa joukko jälleenmyyjiä, jotka olivat olleet monet vuodet leipomomme säännöllisiä ostajia, kuluneen vuoden alussa saivat valmiiksi oman yhtiöyrityksensä ja siirtyivät pois ostajiemme joukosta, niin oli tällä muutoksella tuntuva vaikutus leipomomme tuotannon supistumiseen ja oli se osaltaan lisäämässä muutoinkin huonon ajan vaikutusta. Leipomon tuotannon arvo oli kertomusvuonna Mk 3,629,897: 01, kun se v. 1928 oli ollut Mk 4,198,793: 27, ollen vähennys näinollen Mk 568,896: 26 eli 13.5 %.

Vuoden loppupuolella alkoi leipomo, tehtyjen kokeilujen jälkeen, valmistaa näkkileipää, joka on saatu laadultaan hyvin onnistumaan ja osoittautunut heti alussa meneväksi tavaraksi. Myöskin ryhdyttiin paketeeraamaan korppuja puolen kilon pusseihin ja on tämä sopiva pakkaus edistänyt huomattavasti korpujen menekkiä.

Vuoden eri kuukausina oli leipomon tuotannon nettoarvo kuten alla näkyy:

	V. 1929	V. 1928
Tammikuu	294,576: 23	288,804: 96
Helmikuu	271,226: 11	283,466: 30
Maaliskuu	264,447: 90	303,921: 79
Huhtikuu	311,311: 23	284,867: 13
Toukokuu	308,060: —	356,912: 40

Kesäkuu	329,656: 88	357,535: 07
Heinäkuu	338,017: 28	403,419: 11
Elokuu	336,039: 34	422,693: 14
Syyskuu	307,790: 13	398,293: 14
Lokakuu	317,099: 65	401,834: 01
Marraskuu	298,403: 37	366,876: 34
Joulukuu	253,268: 89	330,169: 88

Yhteensä Mk 3,629,897: 01 4,198,793: 27

Jalkinepaja

Jalkinepajan tuotannon arvo oli v. 1929 Mk 415,998: 06, ollen siinäkin laskua edellisestä vuodesta Mk 123,629: 65 eli 22.9 %. Vähennys johtuu siitä, ettei uusia jalkineita ole valmistettu niin runsaasti kuin aikaisemmin ja että korjaustyötäkin on tehty vähemmän. Uusia jalkineita nimittäin valmistettiin 980 paria vastaten raha-arvoltaan Mk 134,942: 60, kun vastaavat luvut v. 1928 olivat 1,189 paria ja Mk 182,039: —. Vanhoja jalkineita viime vuonna korjattiin 12,384 paria, tehden näiden osuus tuotannon arvosta Mk 281,055: 46. Vuonna 1928 oli korjattujen jalkineiden luku 17,036 paria ja korjaustöiden summa Mk 357,588: 71.

Vuoden eri kuukausien tuotanto oli seuraava:

	V. 1929	V. 1928
Tammikuu	38,579: 57	41,432: 50
Helmikuu	37,326: 42	47,773: 27
Maaliskuu	33,689: 45	51,412: 50
Huhtikuu	37,814: —	45,027: 27
Toukokuu	18,652: 50	45,198: 29
Kesäkuu	38,209: 33	41,243: 06
Heinäkuu	39,058: 39	44,136: 70
Elokuu	39,278: 17	47,468: 33
Syyskuu	39,286: 25	50,056: 48
Lokakuu	40,675: 15	49,231: 38
Marraskuu	33,203: 24	44,308: 24
Joulukuu	20,225: 59	32,339: 69

Yhteensä Mk 415,998: 06 539,627: 71

Makkaratehdas

Makkaratehdas, kuten tiedetään, sijaitsee Höyrypanimon kylkirakennuksessa, ollen täysin ajanmukainen laitos ja edistyi se kuluneen vuoden aikana varsin ilahduttavasti. Huolimatta kovasta kilpailusta, jota vieraspaikkakuntalaiset täällä harjoittavat

ja epänormaalista ajasta, kohosi tehtaan vuosituotanto tuntuvasti. Vuoden 1929 tuotannon arvo nimittäin oli Mk 1,555,969: 37, kun se v. 1928 oli Mk 1,332,603: 97, joten lisäys on Mk 223,365: 40 eli prosenteissa 16.7 %. Vuoden eri kuukausien osalle jakautuu vuosien 1929 ja 1928 tuotanto seuraavasti:

	V. 1929	V. 1928
Tammikuu	91,420: —	84,976: —
Helmikuu	88,620: 45	84,563: 35
Maaliskuu	112,973: 70	101,835: 64
Huhtikuu	124,419: 05	98,237: 40
Toukokuu	132,087: 92	111,826: 76
Kesäkuu	142,725: 02	112,141: 25
Heinäkuu	179,073: 50	131,201: 75
Elokuu	167,650: 11	150,234: 19
Syyskuu	131,761: 81	127,064: 03
Lokakuu	163,104: 02	119,127: 62
Marraskuu	114,396: 77	102,152: 30
Joulukuu	107,737: 02	109,243: 68
Yhteensä Mk	1,555,969: 37	1,332,603: 97

Makkaratehtaan tuotannossa oli erilaisia valmisteita allaluetellut määrät:

	V. 1929	V. 1928
Teemakkaraa	34,419 kg	28,145 kg
Halvaa makkaraa	24,856 „	22,716 „
Nakkimakkaraa	6,595 „	5,538 „
Berliinin makkaraa	4,491 „	2,652 „
Medfurstia	2,193 „	3,028 „
Erikoislaatuja	4,236 „	3,209 „
Lihavalmisteita	11,623 „	14,816 „

Mylly

Oman myllyn jauhatustoiminta on v. 1929 ollut vilkkaampaa kuin edellisenä vuonna. Ruista nimittäin kertomusvuonna jauhettiin 808,475 kg, kun jauhatusmäärä edellisenä vuonna teki 739,495 kg. Myllyn jauhatuspalkka oli Mk 99,887: 65. Lukuunotettuna jauhetun viljan arvo keskihinnan mukaan, on myllyn tuotannon arvo Mk 1,862,363: 15. Edellisenä vuonna oli vastaava summa Mk 2,043,865: 45, vaikka jauhettu määrä tällöin oli 68,980 kg pienempi kuin kertomusvuonna, käyden tästä siis selville, että ruisvilja v. 1929 aikana tuntuvasti halpeni.

Maatila

Helilän maatilan tuotantoarvo oli Mk 216,504: 42, ollen siinä lisäystä vuoteen 1928 Mk 20,774: — eli 10.6 %. Paitsi juuri-kasvi- ja kasvitarhaviiljelyksestä saatuja summia, sisältyy tuotantoon myöskin maatilalla harjoitettu halkokauppa, jonka osuus tuotannosta tekee Mk 114,570: —, jota paitsi tuotannossa vielä on hyvitykset maatilan muille liikkeemme haaroille suorittamista ajotöistä. Varsinaisia maatalous- ja puutarhatuotteita, lueteltuna niistä summan tekevät erät, saatiin maatilalta seuraavat määrät:

		Mk
Perunoita	19,500 kg	14,625: —
Lanttuja	6,000 „	4,500: —
Kaaliala	10,300 „	10,300: —
Porkkanoita	2,670 „	4,005: —
Punajuuria	1,251 „	1,877: —
Marjoja	2,560 litr.	6,500: —
Vihanneksia		12,657: 45
Kukkia		7,164: 40

Vakinaisia työntekijöitä on tilalla ollut tilanhoitaja, puutarhuri ja 2 maatyömiestä, jotapaitsi kesän aikana on käytetty useampia-kin tilapäistyöntekijöitä.

Maatilan uudelleen järjestely on parhaillaan pohdittavana likkeemme hallintoelimityssä.

Sikala

Sikala on edelleenkin ollut Kotkan Höyrypanimon alueella, jonne se toissa vuonna järjestettiin. Sikoja on täällä pidetty keskimäärin 50 kappaletta, jonka lisäksi osa sioista on ollut maatilän suojissa. Sikalasta ja maatilalta saatujen teurassikojen arvo teki yhteensä Mk 122,519: 64, missä summassa on lisäystä edelliseen vuoteen Mk 47,959: 39 eli 64.3 %.

Puunjalostuslaitos

Panimon kylkirakennuksen kahteen ylimpään kerrokseen sijoitettu puuseppätehdas on viime vuonnakin, niinkuin jo useita vuosia ennenkin, työskennellyt pääasiassa omien myymälöiden kalustointitoimissa, ollen tässä suhteessa eniten aikaa kysynyt työ suurmyymäläryhmän kalustaminen. Sen ohessa on tehty pesulautoja, kaljakoreja ja vähäsen myöskin ovia ja ikkunoita, ja on näistä osa mennyt vieraillekin. Valmistuksen raha-arvo oli Mk 978,795: 37, ollen tässä summassa lisäystä edelliseen vuoteen Mk 356,837: 88 eli 57.3 %.

Puutavaraliike ja halkosaha

Puutavaraliike on vuoden 1929 aikana välittänyt halkoja 2,178 syltä, lautoja 222 standarttia sekä hirssiä ja piiruja 3,153 juoksumetriä. V. 1928 olivat vastaavat luvut 1,974 syltä, 277 standarttia ja 10,554 juoksumetriä. Vähennys kahdessa viimeksimainitussa lajissa johtuu niin liikkeen omasta kuin muidenkin rakentajien supistuneesta rakennustoiminnasta. Myynnin raha-arvo oli Mk 1,256,818:18 vuoden 1928 myynnin ollessa Mk 1,315,215:99.

Korjauspaja

Liikkeen omaa tarvetta varten työskentelevän niinikään panimolle sijoitetun metallikorjauspajan suorittamien korjausten rahallinen arvo, laskuperusteena käyttäen paikkakunnan yleistä hinnoitusta, oli kertomusvuoden aikana Mk 205,021:40. Vastaava summa 1928 oli Mk 252,164:40, joten vähennys on Mk 47,143:—.

Teurastamo

Lihamyymäläin tarvetta varten on oman maatilan alueella sijaitseva teurastamo hankkinut elävää karjaa ja osittain on lihaa myöskin ostettu valmiiksi teurastettuna. Elukoita teurastettiin vuoden aikana seuraavat määrät: raavaita 1,169 kpl, lampaita 223 kpl ja sikoja 172 kpl. Vastaavat luvut v. 1928 olivat: raavaita 1,196 kpl, lampaita 363 kpl ja sikoja 131 kpl. Teurastamon liikevaihto teki Mk 3,680,982:49 edellisen vuoden liikevaihdon ollessa Mk 3,764,925:70.

Kotkan Höyrypanimo Oy

Osuuskunnan omistama, mutta itsenäisesti toimiva Kotkan Höyrypanimo Oy on kuluneenakin vuonna mennyt hyvin reippaasti eteenpäin kuten seuraava eri kuukausien myyntitaulukko osoittaa:

	V. 1929	V. 1928
Tammikuu	88,503:—	62,978:40
Helmikuu	63,696:95	54,466:90
Maaliskuu	107,752:25	75,804:10
Huhtikuu	147,219:25	129,555:95
Toukokuu	327,907:20	239,027:—
Kesäkuu	365,820:10	286,989:35
Heinäkuu	376,359:43	247,687:10
Elokuu	307,688:71	282,217:—
Syyskuu	212,553:06	187,917:—

Lokakuu	165,835:75	130,372:85
Marraskuu	146,562:75	121,761:90
Joulukuu	128,440:93	112,379:75
Yhteensä Mk 2,438,339:38		1,931,157:30

Kuten taulukosta havaitaan, on panimon tuotanto osoittanut nousua joka kuukausi ja vuoden lisäys siis kokonaisuudessaan tuli sangen huomattavaksi, ollen näet Mk 507,182:08 eli 20.8 %. Kotikaljan menekki on entisestään paljon kasvanut samoinkuin myös pilsnerin ja pöytäoluen. Yhteensä valmistettiin mallas- ja virvoitusjuomia 1,496,220 pulloa sekä 10 ja 2 litran pulloissa kotikaljaa 139,675 pulloa.

Panimon tuotannosta myytiin omista toimipaikoissa 53.5 % ja muille jälleenmyyjille 46.5 %. Vuonna 1928 olivat vastaavat prosenttiluvut 59 ja 41 %.

Panimon johtokunnan muodostaa Kymenlaakson Osuusliikkeen johtokunta, jonka lisäksi siihen on kuulunut hallintoneuvoston puheenjohtaja K. Jokinen.

Panimon tuottama voitto vuodelta 1928 jäi voitto- ja tappio-tilille ja tulee se viime vuoden voiton kanssa osinkona huomioon kuluvaan vuoden tilinpäätöstä tehtäessä.

Panimon työntekijämäärä oli vuoden lopussa 21, mutta kiireellisimpänä kesäaikana on henkilöluku noussut aina 48 saakka.

Säästökassa

Huolimatta kireästä raha-ajasta ja työttömyydestä, ei liikkeen säästökassa sentään vähentynyt, vaan päinvastoin, ja ilman pääomaan liitettyjä korkojakin, nousi neljännesmiljoonalla markalla. Pano- ja ottotapahtumia oli yhteensä 11,618. Säästökassan käyttö ja suuruus selviää seuraavista numeroista.

Säästöön tuotiin 6,533 erässä	Mk 6,392,292:—
Säästöstä otettiin 5,085 erässä	„ 6,148,905:84
Lisäys ilman korkoja	Mk 243,386:16
30/6 ja 31/12 —29 pääomiin liit. korot	„ 1,183,945:02
Talletusten lisäys vuoden ajalla	Mk 1,427,331:18
Talletukset 31/12 1928	„ 15,254,306:93
Säästökassa joulukuun 31 p:nä 1929	Mk 16,681,638:11
Uusia vastakirjoja avattiin	768
Entisiä vastakirjoja kuoletettiin	211
Vastakirjojen lisäys vuoden aikana	557
Vuoden alussa vastakirjoja käytännössä	4,303
Vastakirjoja käytännössä vuoden lopussa	4,860

Kun säästökassan koko talletussumma jaetaan vastakirjain lukumäärällä, saadaan keskimääräiseksi talletussummaksi kutakin vastakirjaa kohti Mk 3,432:44 vuonna 1928 tämän summan ollessa Mk 3,545:04. Kaikkien edistysmielisten osuuskauppojen säästökassain keskimääräinen talletus kertomusvuonna oli Mk 2,192:74, joten keskimäärä osuuskuntamme säästökassassa on huomattavasti korkeampi maan yleistä keskimäärää. Jaettaessa säästökassan talletussumma koko liikkeemme jäsenmäärällä 10,076:lla havaitaan, että talletus jäsentä kohti oli Mk 1,655:58, vastaavan summan vuonna 1928 ollessa Mk 1,662:78.

Säästökassan korkokanta oli koko vuoden 7½ %.

Kiinteistöt

Uusia kiinteistöjä ei kertomusvuonna hankittu muuta, kuin että Kymin asemalta ostettiin omaksi se varastotontti, joka sieltä on ollut vuokrattuna jo pitkät ajat. Aleksanterinkatu 7:n uusintatyö, josta jo useasti on kerrottu, sitävästoin vielä kuluneenkin vuoden tiliin vaatii kiinteistön osalle Mk 463,761:78. Helilän myymälää varten rakennettiin kaksikerroksinen varastorakennus, jonka urakkasumma oli Mk 178,500:— . Leipomotalon ullakko laitettiin kauttaaltaan lämpimäksi sen vuoksi, että sinne sijoitettiin näkkileivän valmistuksessa tarpeellinen kuivausuuni ja saatiin siitä myöskin näkkileiville kuiva varasto. Vielä on mainittava kiinteistöistä Hovinsaaren myymälän katuosan kuntoonlaitto ja teurastamon kellarirakennus. Tälle vuodelle kuului myös osa Oy Kotkan Pankkitalon osakemaksusta.

Kiinteistötyöt tulivat vuoden aikana maksamaan Mk 803,670 mk 6 p, jonka lisäksi korjauksiin käytettiin Mk 107,419:26, niin että kiinteistöt näin ollen veivät rahaa Mk 911,089:32. Kiinteistön kirjanpitoarvo vuoden päättyessä oli 12,967,452 mk 99 penniä.

Erillisessä kirjanpidossa olevan Kotkan Höyrypanimon kiinteistön kirjanpitoarvo vuoden päättyessä oli Mk 2,789,789:26. Panimon kiinteistökorjauksiin käytettiin Mk 31,979:27.

Vuoden lopussa oli osuuskunnalla kaikkiaan, Höyrypanimo mukaanluettuna, 36 kiinteistöä ynnä osakkeet Kotkassa sijaitseviin asunto-osakeyhtiöihin Bulevardink. 2:ssa, Kotkanlinnassa ja Kotkan Pankkitalossa.

Kalustot

Uusien kalustojen hankintaan on vuoden kuluessa jouduttu käyttämään huomattava määrä pääomaa, nimittäin Mk 1,510,027:65, jonka lisäksi kalustojen korjaukset ovat tulleet

maksamaan Mk 179,461:49. Siitä tehdyn poiston jälkeen oli kalustojen arvo tilinpäätöksessä Mk 5,471,292:23.

Huomattavimmin ovat kaluston arvon nousuun vaikuttaneet suurmyymäläryhmän Aleksanterink. 7:ssä koko laajuudessaan kalustoiminen sekä saman talon liha- ja maitomyymälän jäähdetyskoneisto samoin kuin täydet myymäläkalustot seuraaviin myymälöihin: Munsaaren osastomyymälään, Sunilan, Bulevardink. 2:n, Karhulan ruokalatalon ja Kyminlinnan myymälöihin, Kemi-kaalikauppaan ja Kotkanlinnan biljaardikahvilaan. Näiden lisäksi on kalusto noussut seuraavista uusista kalustoon hankituista esineistä, jotka ovat: 4 kuorma- ja 1 henkilöauto (vaihdettu toiseen), Mon-Hoopkins-laskutuskone konttoriin ja 4 muuta konttorikonetta, 7 kassakonetta, 6 kpl automaattivaakoja, 1 kpl leikkelykone, 2 kpl sähkölihamyllyä, 1 kpl sähkökahvimyllyä, 5 kpl makeis- ynnä muuta automaattia, 8 kääryt, 5 kpl puhelimia, 1 kpl Frigidaire-jäähdytyskaappi, 1 kpl tarkistuskelloja, maidonkuljetusastioita sekä erilaista teurastamon ja leipomon kalustoa. Kaikkiinkin toimipaikkoihin on vuoden ajalla hankittu monenlaista pienempää kalustoa.

Kotkan Höyrypanimon kaluston arvo lisääntyi viime vuoden ajalla Mk:lla 119,323:17, jota paitsi korjauksiin käytettiin Mk 32,601:17. Panimon kaluston arvo vuoden päättyessä oli Mk 587,379:55.

Valistustyö

Niin suulliseen kuin kirjalliseenkin valistustyöhön nähden on noudatettu entisiä menettelytapoja. Syyspuolella vuotta syyskuun 29 ja lokakuun 26 päivien välillä vietettiin tavanmukaisia aluejuhlia, jotka nyt, kuten aina ennenkin, onnistuivat varsin hyvin. Juhlissa, joita oli 21, oli tällä kertaa juhlapuhujana K. K:n puhuja Matti Karkinen ja liikkeen oma henkilökunta esitti muuta ohjelmaa. Valistusjuhlien osanottajamäärä nousi 8,480 henkeen.

Kuluttajain Lehteä ja Konsumentbladeta (29 vuosikertaa), joista liike on suorittanut tilausmaksun, on osuuskunnan jäsenille levitetty 5,153 vuosikertaa ja näistä maksettu tilaushintaa Mk 61,764:—. Omia sivuja, joissa jäsenistölle on tehty selvää kun-kin hetken tärkeimmistä kysymyksistä liikkeessämme, on Kuluttajain Lehdessä julkaistu 8 eri kertaa.

Myymäläneuvostojen jäsenille toimeenpantiin luentopäivä Kotkassa marraskuun 10 päivänä ja tehtiin luennoissa selkoa myymäläneuvostojen tehtävistä, nykyhetken tilanteesta osuuskauppa-liikkeessä, Naiset Mukaan-toimikunnan työstä ja myymäläneuvostojen osuudesta osuustoiminnallisessa valistustyössä. Luento-

tilaisuudessa valmisteltiin myymäläneuvostojen jäseniä marraskuun valistusviikon tehtäviin ja annettiin heille jaettavaksi lento-lehtisiä ja julistettiin samalla myymäläneuvostojen jäsenten kesken jäsenhankintakilpailu, mikä olikin valistusviikolla käynnissä ja jaettiin siinä eniten jäseniä hankkineille 20 palkintoa, ollen palkintona liikkeen ansiomerkit.

Henkilökunnalle on vuoden aikana pidetty kahdetkin luentopäivät, molemmat Kotkassa. Ensimmäiset luennot olivat toukok. 4 ja 5 päivinä ja toiset marraskuun 3 päivänä. Luennoilla selvitettiin ammattiasioita ja olivat luennoitsijoina K. K:n ja liikkeen omat toimihenkilöt.

Hallintoneuvoston ja edustajiston jäsenille on liikkeen puolesta tilattu „Osuusliike”-lehteä 100 vuosikertaa ja henkilökunnalle „Työtoveria” 162 vuosikertaa.

K. K:n edustajakokouksen tehtyä päätöksensä naisten keskuudessa tehtävän valistustoiminnan tehostamista tarkoittavien Naiset Mukaan-toimikuntien perustamisesta, valitsi hallintoneuvosto meidänkin osuuskuntaamme varten tällaisen toimikunnan ja ovat siinä jäseninä olleet rouva Olga Marttinen puheenjohtajana, varapuheenjohtajana rouva Hilda Paavola, johtokunnan edustajana ja sihteerinä ruiskumestari J. Kukkola sekä muina jäseninä rouvat Hilja Skriko ja Elin Sipinen. Toimikunta ehti vuoden loppuaikana pitämään 2 kokousta ja käsitteli niissä 13 asiaa. Marraskuun valistusviikon aikana julaistiin toimikunnan aloitteesta lentolehtinen „avoin kirje Kyminlaakson naisille”, jossa selostettiin liikkeemme merkitystä ja sen tekemiä palveluksia kuluttajille. Samaan aikaan levitti toimikunta, niinkuin myymäläneuvostotkin, K. K:n valistusviikkoa varten julkaisemia lento-lehtisiä, jonka lisäksi toimikunta valistusviikolla järjesti 2 naisten keskustelukokousta, toisen Kymiin ja toisen Kotkaan.

Kevätkauden aluekokouksia pidettiin 17 eri paikassa ja osallistui niihin 1,360 osuuskunnan jäsentä.

Valistustilillä on käytetty rahaa Mk 121,100: 60.

Huoltotoiminta

Vakuutusosakeyhtiö Kansasta otettuun Mk:n 500: — suuruisen jäsenten hautausvakuutukseen on kuulunut 3,544 vakuutus ehdot täyttänyttä osuuskunnan jäsentä. Vakuutettujen keskuudessa on tapahtunut seuraavat 60 kuolemantapausta:

Anton Jähi, Albert Fransas, Edla Jormalainen, Viktor Hotti, Matilda Manner, Erik Suikkala, Maria Rissanen, Nikolai Pohjola, Frans Sundqvist, Syrak Yrjölä, Kalle Kelkka, Joose Rantala, Anton Valve, Anton Lonka, Hugo V. Hölttä, Aaron Jyrkilä,

Albert Elmen, Anna Gröndahl, Matti Tuomela, Antti Paljakka, Janne Rissanen, Albin Haanpää, Albin Nygren, Johan Aaltio, Ida Huuskonen, Anton Raasu, Juho Eerola, Johan Räsänen, Karl Jakobson, Heleena Tuomioja, Gustav Terho, Abel Stjärna, Vilhelmiina Arvidson, Albin Häkkinen, Anna Päiviö, Frans Merisaari, Ville Häkkinen, Roosa Aro, Johan Haglund, Johan Lehtinen, Fredriika Himmanen, Nestor Kovanen, Johan Ojuva, Risto Havia, Otto Kylmälä, Edvard Kelkka, Taneli Porkka, Juho Mikkonen, Taneli Vapalahti, Elin Vikström, Anton Dufva, Matti Janhonen, Jalmari Brandstacka, Mooses Hämäläinen, Alfred Henrikson, Johan Ruuhonen, Heikki Veijonen, Taavetti Antikala, Pekka Torvinen, Eugenia Lehto.

Vakuutusyhtiö maksoi siis osuuskunnalle Mk 30,000: — ja osuuskunta taas suoritti Kansalle vakuutusmaksua Mk 35,850: 99. Ulkopuolella hautausvakuutuksen suoritettiin 5:ssä kuolemantapauksessa yhteensä Mk 2500: — seuraaville jäsenille: Anna Engvistille, Lempi Kellosalmelle, Maria Liimataiselle, Anders Nybackalle ja Anna Eriksonille. Jäsenten hautausvakuutusehtoihin kehoitamme jäseniä tutustumaan lukemalla toimipaikoissamme olevan asiaa koskevan seinätiedonannon.

2 vuotta osuuskunnan palveluksessa olleilla toimihenkilöillä on edelleenkin ollut Kansasta otettu Mk:n 10,000: — suuruisen ryhmähenkivakuutus, josta vakuutusmaksua on mennyt Mk 21,130: —. Ryhmähenkivakuutettujen joukossa ei kuluneena vuonna sattunut yhtään kuolemantapausta.

Vakuutusyhtiö Kansasta otettu henkilökunnan lain määräämä tapaturmavakuutus maksoi liikkeelle kertomusvuoden ajalta Mk 61,797: —. Kun otetaan lukuun kaikki henkilökunnan keskuudessa sattuneet sairaudet, joiden johdosta liike on joutunut maksamaan sekä lääkärinhoidosta että sairaslomista, niin on erotus, vähennettynä summasta Kansalta saadut tapaturmakorvaukset, Mk 43,661: 15 liikkeen lisäkuluiksi yli edelläesitettyjen vakuutusmaksujen.

Henkilökunnan keskuudessa on edelleenkin toiminut huoltokonttori, jossa osuuskunnan toimihenkilöistä oli jäsenenä 80 henkilöä.

Osuuskunnan hallintoelimet

Jäsenten edustajisto

Vuoden alussa tammikuun 13 päivänä toimitettiin jäsenten edustajiston täytevaalit, joista jo on tehty selkoa vuoden 1928 toimintakertomuksessa. Jäsenten edustajistoon ovat kuuluneet:

Vuosiksi 1929, 1930, 1931 ja 1932 valitut:

Otto Poikolainen, Kymi, Karhula
 Taavi Aalto, Kotka
 Taavi Lepistö, Kotka
 Juho Pylkkö, Kotka
 Emil Rinne, Ummeljoki
 Anders Sinkko, Kotka, Metsola
 Urho Javanainen, Tiutinen
 Urho Lappalainen, Suulisniemi
 Tuomas Lecklin, Kymnlinna
 Isak Vesterinen, Karhula
 P. A. Leskinen, Hamina
 E. Hänninen, Kymi, Kierikkala
 Matti Thilman, Kymi, Jumalniemi
 Väinö Ranta, Kotka, Hietanen
 Kaarlo Laine, Pyhtää
 Yrjö Väänänen, Pyhtää
 Kusti Tuomi, Juurikorpi
 Evert Salo, Summa
 Nikolai Kivimäki, Svartbäck
 Robert Mäki, Myllykoski

Vuosiksi 1927, 1928, 1929 ja 1930 valitut:

Tatu Uosikkinen, Kotka
 Simo Takala, Kymi, Jäppilä
 A. V. Haapanen, Kotka
 Anna Karttunen, Kotka
 Toivo Suvikas, Kymi, Helilä
 E. J. Päiviö, Kotka
 Herman Segerman, Kotka, Metsola
 Ida Lind, Kotka
 Juho Vilenius, Kymi, Asema
 Kalle Jokinen, Kotka
 Juho Numminen, Hamina
 Juho Laitinen, Kotka
 E. J. Seppä, Tavastila, Saksala
 Otto Tarkiainen, Kotka, Munsaari
 Anton Tepponen, Karhula
 E. Sakki, Tiutinen
 Onni Sinervo, Pyhtää
 Hj. Aalto, Kotka, Metsola
 Lennart Tuhkunen, Popinniemi
 Abel Markkanen, Kotka

Edustajisto on kertomusvuoden ajalla pitänyt 2 sääntömääräistä kokousta ja näistä tehty pöytäkirjaan 35 pykälää. Tärkeimpiä edustajiston käsiteltävinä olleista asioista ovat olleet: vuosikertomus edelliseltä toimintavuodelta, kysymys jäsenten apurahaston lakkauttamisesta tai säilyttämisestä, edustajiston vaalijärjestyksen muutos, Naiset Mukaan-toimikunnan perustaminen, K. K:n edustajakokouksen asiat, Kuluttajain Lehden tilaaminen ja oikeuden myöntäminen johtokunnalle kiinnelainain ottoon. Edellämainitun vaalijärjestyksen muutoksen on läänimme Maaherra vahvistanut tämän vuoden tammikuun 27 päivänä ja muutokset merkitty kaupparekisteriin.

Keskusjärjestöjen kokouksissa vuoden 1929 aikana ovat osuuskuntamme edustajina olleet seuraavat henkilöt:

K. K:n kokouksessa: E. J. Päiviö, varalla Juho Pylkkö ja lisäedustajina O. Tarkiainen, P. A. Leskinen ja Hj. Aalto;

Osuustukkukaupan kokouksessa Tuomas Riihelä, varalla A. Kaikusalo ja lisäedustajina samat kuin K. K:ssa.

Vakuutusosakeyhtiö Kansan ja Paloapuyhdistys Kansan kokouksissa Yrjö Väänänen ja varalla Juho Numminen; sekä

Karjalan Osuuskauppaliiton kokouksessa Taavi Lepistö, varalla Tuomas Lecklin ja lisäedustajina Onni Sinervo, Kaarlo Laine ja T. Uosikkinen.

Hallintoneuvosto

Liikkeen hallintoneuvostoon ovat kertomusvuonna kuuluneet Kalle Jokinen, A. V. Kaikusalo, Urho Lappalainen, Yrjö Väänänen, Juho Numminen, Aug. Kunnari, A. V. Haapanen, Tuomas Lecklin, A. Mänttari, Juho Vilenius, Hjalmar Hämäläinen ja Otto Kauppinen, joka viimeksimainittu kuitenkin pyysi eroa hallintoneuvoston jäsenyydestä ja valitsi edustajisto hänen tilalleen Isak Vesterisen Kymistä. Hallintoneuvoston virkailijoina ovat olleet: puheenjohtajana työnjohtaja Kalle Jokinen, varapuheenjohtajana kivityömies A. V. Kaikusalo ja sihteerinä ruiskumestari Jalmari Kukkola, joka sääntöjen mukaan on myös toiminut edustajiston sihteerinä.

Tämän vuoden vaihteessa oli hallintoneuvostosta erovuorossa A. V. Haapanen, Tuomas Lecklin, K. Jokinen ja Isak Vesterinen. Näiden tilalle valittiin Haapanen, Jokinen ja Vesterinen uudestaan sekä Tuomas Lecklinin tilalle, hänen kieltäytyttyään, Otto Poikolainen. Eron jäännyt Lecklin on ottanut innokkaasti hallintoneuvoston toimintaan osaa aina vuodesta 1920 lähtien, toimien sitä ennen suurella uhrautuvaisuudella Kymiläisten Osuuskaupassa sen perustamisesta lähtien. Seutukunnan osuus-

kauppaliike on paljossa kiitollisuuden velassa nyt etulinjoilta sivuun vetäytyneelle vanhalle osuustoimintaveteraanille.

Hallintoneuvoston valitsemina kirjanpidon ja rahavarojen tarkkailijoina ovat olleet K. Jokinen ja Urho Lappalainen, säästökassan tarkkailijoina A. V. Kaikusalo ja A. Haapanen, kiinteistön tarkkailijoina T. Lecklin, Aug. Kunnari ja Urho Lappalainen sekä tuotantolaitosten ja keskusvaraston tarkkailijoina T. Lecklin ja A. V. Kaikusalo.

Hallintoneuvosto on vuoden kuluessa pitänyt 6 kokousta ja on näissä pöytäkirjaan karttunut 90 pykälää.

Johtokunta

Johtokuntaan vuonna 1929 ovat kuuluneet toimitusjohtaja Veikko A. Cajander sääntöjen määräämänä puheenjohtajana sekä muina jäseninä ruiskumestari Jalmari Kukkola, lautatarhantöyries Tuomas Riihelä ja johtaja P. Salmenoja. Johtokunnan sihteerinä on toiminut J. Kukkola. Vuoden aikana on johtokunta kokoontunut 49 kokoukseen ja käsitellyt niissä 459 asiaa.

Liikkeen johto on edelleenkin pysynyt samana, ollen toimitusjohtajana Veikko A. Cajander ja toisena johtajana P. Salmenoja.

Myymläneuvostot

Liikkeen toimipaikkojen neuvostot ovat valinta-ajan 1 p:stä toukokuuta 1929 1 päivään toukokuuta 1930 kokoonpanoltaan seuraavat:

Myymlä N:o 1: E. Päiviö puheenjohtaja, A. Myntti, O. Lampinen ja rouva E. Sipinen.

Myymlä N:o 2: P. Jalkanen puheenjohtaja, Hugo Liukkonen, A. Kaipainen ja A. Nygren.

Myymlä N:o 3: Artturi Järvenkylä puheenjohtaja, Emil Härmä, Kalle Virtanen ja rva Maria Savolainen.

Myymlä N:o 4: A. V. Kaikusalo puheenjohtaja, Emil Pesonen, Otto Karttunen ja rva Olga Marttinen.

Myymlä No 5: R. Rantala puheenjohtaja, Tuomas Rantala, Evert Mikkola ja E. Kujala.

Myymlä N:o 6: Tuomas Lecklin puheenjohtaja, Tuomas Vanhala, Aarne Kahri ja E. Eklund.

Myymlä N:o 7: Otto Tarkainen puheenjohtaja, P. Piispa, Verner Järf ja Vihtori Peltonen.

Myymlä N:o 8: Evert Salo puheenjohtaja, Vihtori Suortti, Lyyli Rajala ja Ville Puhakka.

Myymlä N:o 9: August Husso puheenjohtaja, rva Maria Kiukas, Erkki Horto ja Aarne Anttila.

Myymlä N:o 10: Urho Lappalainen, puheenjohtaja, Evert Mikkola, Kusti Kärkkäinen ja Sulo Halme.

Myymlä N:o 11: J. Pykkö puheenjohtaja, K. J. Peltonen, A. Leppä ja nti Tyyne Ollikainen.

Myymlä N:o 12: Jalmari Kukkola puheenjohtaja, rva H. Nousiainen, rva Tyyne Uosikkinen ja nti Lydia Kiukas.

Myymlä N:o 13: N. Kivimäki puheenjohtaja, A. Lehtonen, V. Kivimäki ja rva Anni Marttila.

Myymlä N:o 14: Emil Juhola puheenjohtaja, Vilho Kärkkäinen, Jalmari Kivenjuuri ja Vihtori Honkanen.

Myymlä N:o 15: Emil Rinne puheenjohtaja, Emil Yrjölä, Einar Tuominen ja Vilho Peltola.

Myymlä N:o 16: Juho Vilenius puheenjohtaja, rva Tilda Vartiainen, Väinö Nygren ja Elis Hänninen.

Myymlä N:o 17: Otto Vänttinen puheenjohtaja, Vihtori Tamminen, Alvar Enberg ja M. Setälä.

Myymlä N:o 18: Isak Vesterinen puheenjohtaja, E. Björninen, O. Poikolainen ja rva Hilja Skriko.

Myymlä N:o 19: T. Lukkari puheenjohtaja, E. Horto ja A. Salminen.

Myymlä N:o 20: Antti Mänttari puheenjohtaja, Vihtori Vakari, Anton Ahola ja Emil Mänttari.

Myymlä N:o 21: Juho Numminen puheenjohtaja, V. Töytäri, P. A. Leskinen ja A. Pekkanen.

Myymlä N:o 22: Kusti Tuomi puheenjohtaja, Rikhard Rämä, Em'l Raunio ja Anselm Manninen.

Myymlä N:o 23: Väinö Ranta puheenjohtaja, Anton Mänttari, Bernhard Tuomela ja Abel Kankkunen.

Myymlä N:o 24: V. Arvidsson puheenjohtaja, Juho Mehto, J. Kinnunen ja E. Vainio.

Myymlä N:o 25: Otto Kimmo puheenjohtaja, Valio Pohjola, Santeri Hurtta, Erik Rantala ja Santeri Ojanen.

Myymlä N:o 26: Herman Segerman puheenjohtaja, Hj. Aalto, A. Markkanen ja J. Koho.

Myymlä N:o 27: Manne Koivisto puheenjohtaja, J. Koivisto, J. Rönkä ja J. Johansson.

Myymlä N:o 28: A. Kunnari puheenjohtaja, H. Turunen ja Evert Sipinen.

Myymlä N:o 29: Yrjö Väänänen puheenjohtaja, Nestor Siimos, rva Anna Sinervo ja Kaarlo Laine.

Myymlä N:o 30: Konsta Liljeqvist puheenjohtaja, A. H. Luukkainen, Janne Kymäläinen ja Reinhold Länsman.

Myymlä N:o 31: A. V. Haapanen puheenjohtaja, V. Koski, Kalle Vihikainen ja J. Salomaa.

Myymälä N:o 32: Emil Sakki puheenjohtaja, Jalmari Tani, Urho Javanainen ja rva Aino Huovila.

Myymälä N:o 33: Jalmari Lahti puheenjohtaja, Einar Laakso, Eljas Kukkola ja rva A. Markkanen.

Myymälä N:o 34: Abel Markkanen puheenjohtaja, Vihtori Asikainen, Juho Kinnunen ja Ludvig Tukia.

Myymälä N:o 35: Hjalmar Piira puheenjohtaja, rva Sigrid Kaarto ja rva M. Viinikainen.

Myymälä N:o 36: V. Rossi puheenjohtaja, A. Ikonen, rva Klaara Haimelin ja Emil Lehtinen.

Myymälä N:o 37: Tuomas Riihelä puheenjohtaja, V. Härmä, Matti Thilman ja Uuno Lindén.

Myymälä N:o 38: R. Sath puheenjohtaja, Antti Pelkonen, rva Ida Lind ja rva Hanna Stenberg.

Myymälä N:o 39: K. Meriluoto puheenjohtaja, K. Vääntinen, K. Hamnell ja A. Räisänen.

Myymälä N:o 40: E. Jernstedt puheenjohtaja, V. Airila, A. Valkonen ja rva Amalia Teittinen.

Myymälä N:o 41: T. Seppälä puheenjohtaja, T. Ukkonen, rva Maria Takala ja J. Kokkola.

Myymälä N:o 42: E. Neiglick puheenjohtaja, T. Sadinmäki ja J. Hiltunen.

Myymälä N:o 43: E. Pöntinen puheenjohtaja ja T. Ravolainen.

Myymälä N:o 44: Robert Mäki puheenjohtaja, Anton Juhola ja Anton Laurila.

Myymälä N:o 45: L. Tuhkunen puheenjohtaja, A. Nygren.

Myymälä N:o 46: Hj. Hämäläinen puheenjohtaja, O. Reinikainen ja E. Paasonen.

Myymälä N:o 47: V. Hyyryläinen puheenjohtaja, M. Ollikainen, rva Olga Seppälä ja K. Siro.

Myymälä N:o 48: E. Nieminen puheenjohtaja, K. Lehtinen, rva Maria Pethman ja rva Saima Ristola.

Myymälä N:o 49: L. Oksanen puheenjohtaja, T. Koskinen ja rva Aleksandra Ahti.

Myymälä N:o R. 1: F. Nikkinen puheenjohtaja, A. Tiuhonen, Vihtori Teittinen ja Hilja Vesanen.

Myymälä N:o R. 3: Hj. Ahvenainen puheenjohtaja ja M. Koponen.

Kemikalimyymälä: Iivari Nissinen puheenjohtaja, Jalmari Järvi ja rva Martta Salmenoja.

Kahvila II: J. Kukkola puheenjohtaja, Oskari Marttinen ja rva Ida Mäkinen.

Kahvila III: T. Kankainen puheenjohtaja, rva Selma Ohman ja rva Ida Fors.

Kahvila IV: T. Lepistö puheenjohtaja, J. Räsänen ja J. Terho.
Ruokala I: K. Jokinen puheenjohtaja, Y. Pihlström ja rva Hilda Airaksinen.

Ruokala III: T. Lepistö puheenjohtaja ja rva Anna Karttunen.

Ruokala IV: L. Oksanen puheenjohtaja, T. Koskinen ja rva Aleksandra Ahti.

Maatila: I. Vesterinen puheenjohtaja, Herman Suihkonen, Brynolf Helin ja Oskar Helin.

Myymäläneuvostot ovat vuoden ajalla kokoontuneet 433 kertaa toimittamaan tarkkailuja ja tekemään raporteissaan niitä esityksiä ja huomioita, jotka he ovat katsoneet tarpeellisiksi saat-
taa johtokunnan tietoon.

Henkilökunta

Vuoden päättyessä oli liikkeen palveluksessa — Kotkan Höyrypanimon henkilökunta mukaanotettuna — 334 toimihenkilöä, joista miehiä 153 ja naisia 181. Tämän lisäksi on vuoden alkupuoliskolla rakennustöissä ja kesälomien aikana muutenkin käytetty huomattavasti tilapäistyövoimaa. Eri toimihaarojen kesken jakautuu henkilökunta seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Yht.
Konttorissa	2	10	12
Puhelinkeskuksessa	—	1	1
Myymälöissä	62	74	136
Varastossa ja varastokonttorissa	9	8	17
Kuljetusosastolla	20	—	20
Ruokaloissa ja kahviloissa	1	46	47
Leipomossa	12	14	26
Makkaratehtaassa	4	3	7
Teurastamolla	2	1	3
Jalkinepajassa	4	1	5
Myllyssä	1	1	2
Maatilalla	4	—	4
Sikalassa	—	1	1
Puunjalostuslaitoksessa	8	1	9
Korjaustöissä	2	1	3
Korjauspajassa	4	—	4
Puutavaraliikkeessä	4	2	6
Höyrypanimolla	12	9	21
Siivoojia ja asiapoikia	1	8	9
Talonmiehiä	1	—	1
	153	181	334

Vuoden alkupuolella solmittiin uusia työehtosopimuksia liikkeen puuseppätehtaan, jalkinepajan ja Kotkan Höyrypanimon työntekijöitä edustavien ammattiosastojen kanssa, ollen kussakin työryhmässä pääkysymyksenä palkkojen nostaminen. Neuvottelet sujuivat pahimmilla selkkauksitta, lukuunottamatta jalkinepajaa, jossa julistettiin lakko ennenkuin asiasta ehdittiin neuvotella maankaan, mutta järjestyi tämäkin pieni selkkaus sentään nopeasti. Huomattavin prosenttaallinen palkankorotus tapahtui panimon työläisten palkoissa. Syyspuolella vuotta sanoivat vielä ravintolatyöntekijät irti työehtosopimuksensa, mutta neuvottelujen jälkeen jäi sopimus entiselleen voimaan odottamaan tätä kevättä, jolloin asian laajemmalla pohjalla pitäisi tulla uudelleen esille.

Tilintarkastajat

Tilintarkastajina ovat olleet: K. K:n edustajana neuvontaosaston hoitaja Jalmari Jaakso, ja paikallisina tuomari R. Lindgren sekä rouva Siiri Malm.

Tiliasema sekä voitto- ja tappiotili

Tiliasemaa sekä voitto- ja tappiotasetta tarkastettaessa havaitaan, että omaisuus- ja velkataseen loppusumma on 38.1 milj. markkaa, ollen siinä, kiinteistö- ja kalustotilien kasvun johdosta, lisäystä edelliseen vuoteen 1.9 milj. markkaa. Kalustot ja kiinteistöt tekevät 18.44 milj. mk, mikä on 48.4 % taseen loppusummasta. Tavaravarastot ovat taseen loppusummasta 34.3 % ja liikevaihdosta laskettuna 23.01 %, ollen viimeksimainitussa prosenttiluvussa vähennystä edelliseen vuoteen 1.23 %, vaikka kuluvan vuoden aikana perustetut rautakauppa ja kemikaalikauppa ovatkin vaatineet paljon varastoa.

Bruttovoitto v. 1929 oli 20.15 % liikevaihdosta. Kaikki kustannukset tekivät 19.06 %, mutta siitä vähennettäessä kiinteistön ja kaluston korjaukset sekä kalustopoisto, jotka yhteensä tekivät 1.1 %, jää kustannusprosentiksi 17.96 %, joka on 1.17 % korkeampi edellisen vuoden kustannuksia. Palkat olivat 8.53 %, korot 3.12 % ja kaikki muut kulut 6.31 %. Edellisestä vuodesta ovat palkat nousseet 0.11 %, korot 0.54 %, vuokrat 0.37 % ja muut kulut 0.15 %. Yleiskulupalkkojen jaottelun jälkeen eri liikehaaroille tulee palkoista myymälöiden osalle 4.04 %. Myynnin nousun pysähdyksestä, edelliselostettujen kustannuserien noususta samoin kuin muutamien tuotannon haarojen tuoton vähennyksestäkin johtuen supistui puhdas ylijäämä tällä kertaa 1.09 prosentiksi.

Myymälöiden mittatappio oli Mk 409,612: 38 eli 0.82 %. V. 1928 oli mittatappio Mk 432,344: 46 eli 0.88 %.

Omaisuustase 31 p:nä jouluk. 1929

Varoja:

Käteistä rahaa	624,675: 61
Juoksevilla tilillä	585: —
Arvopapereita ja sijoituksia	433,071: 75
Talletuksia	1,438,098: 05
Tavaravarastot	12,887,201: 61
Kalustot ja koneet	5,471,292: 23
Kiinteistöjä	12,967,452: 99
Kotkan Höyrypanimo Oy:n tili	4,288,327: 45
	Mk 38,110,704: 69

Velkoja:

Tunnusteita	4,325,140: —
Tilivelkoja	1,476,707: 37
Säästökassa	16,681,638: 11
Kiinnityslainoja	1,358,250: —
Konttokuranttilaina	131,221: 25
Kassakreditiivilaina	2,411,000: —
Velkakirjalainoja	1,001,953: 03
Kyminl. Työväen Säästöpankki	662,542: 35
Huoltokonttoritili	40,918: 77
Osuuspääoma	116,959: 66
Kiinteistörahasto	3,202,064: 95
Vararahasto	4,058,379: 92
Käyttöraho	735,714: 32
Hallint. käyttöraho	17,820: 80
Henkilökunnan stipendirahasto	2,000: —
Osuuskorkorahasto	7,860: 86
Jäsentenapurahasto	859,272: 14
Lastenhuoltorahasto	118,080: —
Vakuutusrahasto	99,454: 89
Jako-osuusrahasto	81,159: 87
Eroitettujen jäsenten osuuspääomarahasto	5,501: 90
Maksamattomia	100,000: —
Voitto- ja tappiotili	3,150: —
Ylijäämä 1/1—31/12 1929	613,914: 50
	Mk 38,110,704: 69

Tulostase 1/1—31/12 1929

Tuloja:

Myynnin ja tuotannon bruttoylijäämä	11,066,212: 88
Kassa-alennukset	288,324: 42
	<u>Mk 11,354,537: 30</u>

Menoja:

Palkkoja	4,805,592: 63
Korkoja	1,759,038: 62
Ajo- ja varastokuluja	813,232: 42
Kääreitä	290,192: 61
Lämpö, valo ja voima	561,756: 12
Veroja	243,726: 24
Palovakuutuksia	111,302: 60
Ilmoituksia	95,417: 90
Painotöitä ja konttorivälineitä	54,358: 80
Vuokria	429,928: 15
Posti-, sähkösanoma- ja puhe- linkuluja	90,078: 68
Puhtaanapitokuluja	152,024: 71
Hallinto- ja tarkkailukuluja ..	118,430: 49
Valistus- ja huoltokuluja	278,717: 75
Matkakuluja	37,292: 50
Säästökassakuluja	38,414: 70
Sekalaisia jakamattomia kuluja ..	242,834: 61
Kiinteistön korjauksiin	107,419: 26
Kaluston korjauksiin	222,901: 31
	10,452,660: 10
Kaluston poisto 5 %	287,962: 70
Nettoylijäämä 1/1—31/12 1929	613,914: 50
	<u>Mk 11,354,537: 30</u>

Voitonjakoehdotus

Ylijäämästä, joka on	Mk 613,914: 50
menee sääntöjen mukaan	
Vararahastoon 30 %	Mk 184,174: 35
Käyttörahaan 10 %	„ 61,391: 45
	„ 245,565: 80
ja edustajiston käytettäväksi jää	Mk 368,348: 70
ynnä voitto- ja tappioutililla oleva	„ 3,150: —
	<u>Yhteensä Mk 371,498: 70</u>

Tämän summa ehdottaa johtokunta käytettäväksi seuraavalla tavalla:

Osuuspääomalle korkoa 6 % mukaan	Mk 7,017: 58
Ostohyvitystä palautetuille ostolipuille Mk:lle ..	
35,848,112: — 1 %	„ 358,481: 12
Karjalan Osuuskauppaliitolle vuosimaksua ..	„ 3,000: —
Voitto- ja tappioutilille jää	„ 3,000: —
	<u>Yhteensä Mk 371,498: 70</u>

Jos edustajiston kokouksessa johtokunnan ehdotus hyväksytään, tulevat osuuskunnan omat rahastot sen jälkeen olemaan seuraavat:

Osuuspääoma	Mk 116,959: 66
Vararahasto	„ 4,242,554: 27
Käyttörahasto	„ 797,105: 77
Kiinteistörahasto	„ 3,202,064: 95
Vakuutusrahasto	„ 99,454: 89
Lastenhuoltorahasto	„ 118,080: —
	<u>Yhteensä Mk 8,576,219: 54</u>

Kotkassa helmikuun 26 päivänä 1930.

JOHTOKUNTA

Veikko A. Cajander

J. Kukkola

P. Salmenoja

Tuomas Riihelä

Tilintarkastuslausunto

Valittuina tarkastamaan Kymnlaakson Osuusliikkeen r.l. hallintoa, hoitoa ja tilejä tilikaudelta tammikuun 1 p:stä 1929 joulukuun 31 p:ään 1929 olemme tämän tehtävän suorittaneet. Tällöin olemme tutustuneet johtokunnan, hallintoneuvoston ja edustajiston pöytäkirjoihin, tavaraluetteloihin, liikkeen kirjanpitoon ja liikkeen toiminnan tarkkailuun. Tarkastuksen tuloksena saamme esittää arv. Edustajistolle seuraavaa:

1. Käteiset rahavarat vastasivat tarkastuspäivänä rahatilin erotusta.
2. Liikkeen tulo- ja menoerät olivat asialliset ja todisteiden mukaan oikein kirjatut.
3. Tavaravarastot, kiinteistöt, irtaimistot ja muut omaisuus-erät vastasivat niille kirjoihin merkittyjä arvoja.
4. Liikkeen rahastot ja muut velkaerät olivat vastaavien tilien mukaisina tilinpäätökseen merkityt.
5. Säästökassaliikettä on hoidettu sääntöjen mukaisesti ja OTK:n jatkuvan valvonnan alaisena. Kassareservi oli sen suuruinen ja siten sijoitettu kuin säännöt määräävät.
6. Johtokunnan, hallintoneuvoston ja edustajiston pöytäkirjat samoin kuin arkistokin olivat asianmukaisessa kunnossa.
7. Kirjanpito on hoidettu erttän hyvin ja siten, että eri toimipaikkojen tarkka seuraaminen on sen avulla mahdollinen. Kirjanpitoa on hallintoneuvoston puolesta säännöllisesti tarkastettu ja kassantarkkailuja toimeenpantu.
8. Tarkastuksen kuluessa olemme saaneet sen vakaumuksen, että liikettä on edelleenkin johdettu osuuskunnan sääntöjen mukaisesti ja hyväksyttäviä menettelytapoja noudattaen ja että nettoylijäämän pienentymisen on aiheuttanut vaikeutunut taloudellinen tilanne.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme, että tilinpäätös vahvistettaisiin ja asianomaisille tilivelvollisille myönnettäisiin vastuu-
vapaus kuluneelta tilikaudelta.

Johtokunnan ehdotusta vuosiylijäämän käyttämisestä puollamme.

Kotkassa maaliskuun 12 p:nä 1930.

Jalmari Laakso

K. K:n määräämä tilintarkastaja

R. Lindgrén
paikall. tilintarkastaja

Johannes Korhonen
paikall. tilintarkastaja

Hallintoneuvoston lausunto

Tarkastettuaan johtokunnan vuosikertomuksen ja vuosiylijäämän käyttöä koskevan ehdotuksen sekä tutustuttuaan tilintarkastajain lausuntoon, jättää hallintoneuvosto ne osuuskunnan sääntöjen 19 §:n 10 ja 11 kohdan mukaisesti edustajiston kokouksen käsiteltäväksi ja ehdottaa, että tilinpäätös vahvistettaisiin, johtokunnan ehdotus vuosiylijäämän käytöstä hyväksyttäisiin ja että jäsenille palautettava ylijäämä-osuus entiseen tapaan jaettaisiin tavarassa ja osuuksina.

Kotkassa maaliskuun 23 päivänä 1930.

Hallintoneuvoston puolesta:

K. Jokinen

J. Kukkola

TILASTOA

Yleisiä tietoja vv. 1906—1929

Vuosi	Jäsenmäärä	Henkilökunta	Myymälöitä	Ravintoloita	Tuotantolait.	Kokonais- myynti Smk	Ostomerkkejä palautettu Smk	Jäseniä kohden
1906	341	10	3	—	—	227,213	125,639	362
1907	409	12	4	—	—	405,907	190,368	465
1908	484	12	4	—	—	501,145	193,374	399
1909	437	17	4	—	—	549,474	207,654	475
1910	551	28	5	—	—	740,007	264,828	485
1911	632	38	5	1	—	1,003,665	358,939	568
1912	787	44	6	—	—	1,360,657	499,364	634
1913	1,352	47	9	—	—	1,416,063	895,196	662
1914	1,974	56	11	—	—	1,530,475	1,191,045	612
1915	2,307	58	11	—	—	1,637,891	1,180,039	520
1916	3,240	63	13	—	—	2,413,138	1,867,381	569
1917	3,316	51	13	—	—	3,078,063	1,705,575	514
1918	3,183	40	13	—	—	3,275,364	—	—
1919	3,700	103	17	2	2	6,591,042	2,996,767	859
1920	5,158	172	23	2	4	21,678,777	11,080,546	2,148
1921	5,478	166	27	2	6	27,184,213	13,041,509	2,362
1922	5,768	18.	27	2	6	31,016,517	19,179,408	3,325
1923	7,045	222	29	2	6	35,718,790	22,002,900	3,591
1924	7,868	253	35	2	8	41,416,289	28,932,492	3,077
1925	8,538	315	38	4	11	46,365,070	32,445,619	3,800
1926	8,958	322	38	4	11	50,755,555	34,592,099	3,861
1927	8,679	351	39	4	11	53,573,629	34,146,101	3,934
1928	9,174	370	47	4	11	56,538,651	45,825,546	4,995
1929	10,076	334	54	6	11	56,345,651	35,848,112	3,558
Yht.	10,076	334	54	6	11	445,323,846	288,770,501	2,903

Yleisiä tietoja vv. 1906—1929

	Tuotantolaitosten liikevaihto												
	Leipomo	Ruokalat ja kahvila	Jalkine- paja	Maa- tila	Sikala	Kotkan Höyry- panimo	Makkara- tehdas	Mylly		Puun- jalostus- tehdas	Teuras- tamo	Puu- tavara- liike	Kor- jaus- paja
								Kg	Smk ¹⁾				
1906	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1907	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1908	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1909	10,218	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1910	34,433	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1911	100,314	11,800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1912	141,121	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1913	170,583	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1914	168,173	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1915	248,268	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1916	332,216	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1917	340,540	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1918	820,839	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1919	940,700	326,828	73,495	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1920	1,990,148	1,662,055	110,123	32,667	7,481	—	—	—	—	—	—	—	—
1921	2,702,582	1,858,526	207,723	65,894	25,445	—	—	—	—	—	—	—	—
1922	2,838,063	1,811,893	279,280	49,084	34,006	—	657,386	1,445,111	208,907	—	—	—	—
1923	3,207,134	2,147,045	407,673	77,542	33,986	—	1,104,995	1,762,143	246,730	—	—	—	—
1924	3,274,818	2,276,156	463,910	54,117	33,025	—	1,409,084	1,159,246	162,294	334,920	—	—	—
1925	4,289,721	3,034,790	526,032	59,196	63,248	—	1,903,198	1,193,097	167,033	846,295	2,245,007	225,108	95,302
1926	3,853,130	3,232,647	485,910	71,096	100,744	—	1,298,472	913,637	113,774	821,508	3,206,297	335,336	135,411
1927	3,944,178	3,062,779	527,353	109,321	111,454	1,501,516	1,450,471	669,670	80,478	572,600	3,739,785	815,770	137,814
1928	4,198,793	2,659,516	539,627	195,730	55,666	1,931,157	1,332,604	739,495	91,599	621,957	3,764,925	1,315,216	252,164
1929	3,629,897	2,472,737	415,998	216,504	122,519	2,438,339	1,555,969	808,475	99,887	978,795	3,680,982	1,256,818	205,021
Yht.	37,244,861	24,556,772	4,037,124	931,151	587,574	5,871,012	10,712,179	8,690,874	1,170,702	4,176,075	16,636,996	3,948,248	825,712

¹⁾ Vain jauhatuspalkka.

Tiliasema vv. 1906—1929

36

Varat

	Kassatili	Pankkitili	Tavara- varasto	% myyn- nistä	Saatavat	Kalusto	Kiintei- mistö	Arvopape- reja, sijoit- uksia y.m.	Tappio	Yhteensä
	Smk				Smk					
1906	1,081	—	54,394	23.	10,076	1,977	—	—	—	67,528
1907	1,826	22,100	83,418	20.5	11,346	3,399	2,157	650	—	124,896
1908	3,423	8,900	84,406	16.8	17,509	3,766	2,784	1,350	—	122,138
1909	2,358	7,900	111,250	20.2	5,136	4,758	22,670	1,600	—	155,672
1910	5,111	—	173,233	23.4	5,407	7,715	112,702	1,600	—	305,768
1911	7,353	—	209,164	28.1	—	19,784	143,788	2,000	—	382,089
1912	5,916	—	329,621	24.2	7,396	36,395	172,193	2,100	—	553,621
1913	5,148	—	275,237	19.4	1,954	45,977	266,563	2,550	—	597,429
1914	17,611	—	289,876	19.	1,327	55,618	320,430	4,200	—	689,052
1915	6,106	—	282,218	17.3	11,391	48,400	329,499	5,500	—	683,114
1916	6,182	—	619,673	25.6	6,206	1	327,915	23,229	—	983,206
1917	20,081	20,800	671,533	21.8	201	1	328,364	23,229	—	1,064,209
1918	12,934	2,200	446,228	13.4	1	1	329,552	47,414	137,139	975,469
1919	11,922	—	2,119,261	32.1	472	61,188	390,998	60,604	—	2,644,445
1920	160,637	—	5,820,477	26.8	1	296,236	648,139	88,154	—	7,013,644
1921	218,251	257,061	3,870,936	14.2	1	656,039	862,223	105,619	—	5,970,130
1922	278,238	425,326	5,767,367	18.5	1	946,855	1,280,717	105,884	—	8,804,388
1923	129,133	514,336	8,343,607	23.3	1	1,182,005	3,069,859	160,690	—	13,399,631
1924	354,420	927,995	10,284,565	24.8	1	1,652,286	9,304,580	173,590	—	22,697,437
1925	570,435	827,525	12,879,209	27.7	1	2,261,999	9,956,029	184,850	—	26,680,048
1926	411,762	937,395	15,193,050	29.9	1	2,908,598	10,032,223	187,380	—	29,670,409
1927	68,714	1,115,314	12,280,534	22.9	3,002,913 ¹⁾	3,410,585	10,567,489	201,075	—	30,646,624
1928	345,958	1,293,549	13,703,271	24.2	3,981,650 ²⁾	4,249,227	12,163,783	460,122	—	36,197,560
1929	624,675	1,438,683	12,887,202	23.01	4,288,327 ³⁾	5,471,292	12,967,453	433,072	—	38,110,704

1) Kotkan Höyrypanimon tili

2) ” ” ”

3) ” ” ”

Tiliasema vv. 1906—1929

Velat

	Tavaran hankkijoille		Lainat jäseniltä Säästö- kassa	Kiinne- lainat	Muut lainat	Maksa- mattomia liikekus- tannuk- sia	Omat rahastot			Edell. vuoden käyt. ylijäämä	Ylijäämä	Yhteensä
	Tilivelat	Tunnusteet					Osuus- pääoma	Vara- rahasto	Muut rahastot			
Smk												
1906	21,972	31,604	—	—	680	—	1,505	—	—	3,569	8,198	67,528
1907	38,292	64,084	—	—	420	—	3,133	4,798	155	650	13,364	124,896
1908	28,923	63,908	—	—	1,781	—	3,945	7,001	214	—	16,366	122,138
1909	28,841	64,965	18,000	—	1,025	—	4,293	9,500	65	2,973	26,010	155,672
1910	51,423	125,095	12,950	—	50,070	—	5,258	15,000	6,527	2,256	37,189	305,768
1911	39,976	158,963	53,890	—	24,270	—	6,146	25,083	12,239	667	60,855	382,089
1912	97,454	221,927	55,500	—	32,060	—	7,164	50,157	20,862	—	68,497	553,621
1913	54,602	232,901	109,938	—	31,050	—	10,587	66,453	33,360	2,654	55,884	597,429
1914	80,175	282,597	78,308	—	30,659	—	14,672	80,425	46,685	2,000	73,531	689,052
1915	39,749	196,739	13,167	72,400	117,501	6,852	21,319	101,000	54,299	—	60,088	683,114
1916	101,213	210,531	31,870	85,000	200,395	11,600	28,276	116,300	84,872	—	113,149	983,206
1917	201,702	—	50,960	142,500	113,080	28,001	34,049	137,934	222,183	491	133,309	1,064,209
1918	136,254	—	12,974	207,500	102,171	42,699	34,876	158,005	280,990	—	—	975,469
1919	962,523	120,482	34,252	817,016	62,339	59,800	39,239	172,425	149,505	—	226,864	2,644,445
1920	1,899,606	2,645,085	502,294	764,661	58,842	96,453	63,856	544,582	72,898	4,195	361,172	7,013,644
1921	1,613,298	731,757	1,443,594	836,712	45,839	—	67,074	725,169	103,802	537	402,348	5,970,130
1922	931,282	2,983,775	2,251,405	842,313	19,803	—	70,048	926,343	155,949	537	622,933	8,804,388
1923	2,239,411	4,131,530	4,110,807	540,000	10,668	—	83,853	1,237,810	230,668	34,910	779,974	13,399,631
1924	3,715,713	4,430,522	6,411,313	1,940,000	22,676	—	95,002	1,632,797	3,586,245	34,721	828,448	22,697,437
1925	3,741,604	5,411,424	8,556,347	1,940,000	221,412	—	101,906	2,047,595	3,728,459	4,000	927,301	26,680,048
1926	863,283	6,661,835	10,405,025	1,360,000	2,692,820	100,000	106,215	2,511,244	4,031,253	4,000	934,734	29,670,409
1927	2,821,033	—	12,899,575	1,360,000	4,793,380	100,000	103,116	2,994,235	4,271,914	501	1,303,321	30,646,624
1928	2,451,458	2,542,736	15,254,307	1,360,000	4,808,902	100,000	107,774	3,695,955	4,665,346	3,000	1,208,082	36,197,560
1929	1,476,707	4,325,140	16,681,638	1,358,250	4,247,635	100,000	116,959	4,058,380	5,128,931	3,150	613,914	38,110,704

37

Voitto- ja tappiotili vv. 1906—1929

	Tuloja						Menoja						Poistoja				Ylijäämä		Yhteensä	
	Myynti- liijäämä		Alennuksia		Yhteensä		Palkat		Liike- kustannukset		Korot		Kalustosta		Kiinteis- töstä		Ylijäämä		Yhteensä	
	Smk	%	Smk	%	Smk	%	Smk	%	Smk	%	Smk	%	Smk	%	Smk	%				
1906	19,713	8.67	1,507	0.66	21,220	9.33	7,863	3.46	5,088	2.23	71	0.03	—	—	—	—	8,198	3.61	21,220	9.33
1907	30,673	7.55	1,847	0.46	32,520	8.01	11,808	2.91	6,271	1.56	460	0.1	378	0.09	239	0.06	13,364	3.29	32,520	8.01
1908	42,812	8.54	1,393	0.28	44,205	8.82	17,130	3.46	9,578	1.91	404	0.07	418	0.08	310	0.04	16,365	3.26	44,205	8.82
1909	53,330	9.7	2,015	0.37	55,345	10.07	19,068	3.47	8,691	1.58	751	0.14	529	0.09	297	0.06	26,009	4.73	55,345	10.07
1910	76,970	10.4	987	0.13	77,957	10.53	23,967	3.25	12,587	1.71	1,534	0.2	857	0.11	1,823	0.24	37,189	5.02	77,957	10.54
1911	116,636	11.62	2,513	0.25	119,149	11.87	32,857	3.29	14,493	1.44	5,160	0.51	2,198	0.22	3,586	0.35	60,855	6.06	119,149	11.87
1912	144,316	10.56	4,850	0.4	149,166	10.96	43,292	3.18	22,666	1.68	5,444	0.4	4,963	0.36	4,305	0.31	68,496	5.03	149,166	10.96
1913	162,080	11.44	1,051	0.08	163,131	11.52	66,715	4.71	19,102	1.37	9,829	0.69	6,269	0.44	5,331	0.37	55,885	3.94	163,131	11.52
1914	192,603	12.54	6,354	0.46	198,957	13.00	71,866	4.68	27,548	1.82	10,833	0.7	9,815	0.64	5,364	0.36	73,531	4.8	198,957	13.00
1915	178,633	10.9	7,337	0.45	185,970	11.35	71,798	4.38	33,199	2.02	12,344	0.72	8,541	0.52	—	—	60,088	3.71	185,970	11.35
1916	298,170	12.32	34,424	1.42	332,594	13.74	85,035	3.52	38,471	1.59	25,207	1.04	43,440	1.8	27,292	1.11	113,149	4.68	332,594	13.74
1917	399,617	12.87	31,801	1.03	431,418	13.9	129,855	4.21	112,082	3.60	15,693	0.5	5,480	0.17	35,000	1.1	133,309	4.32	431,418	13.9
1918	110,776	3.38	9,001	0.26	119,777	3.64	166,899	5.09	73,105	2.23	16,912	0.5	—	—	—	—	137,139	4.18	119,777	3.64
1919	650,735	9.87	29,977	0.45	680,712	10.32	239,137	3.62	166,311	2.51	33,103	0.51	15,297	0.24	—	—	226,864	3.44	680,712	10.32
1920	2,706,442	12.48	42,090	0.2	2,748,532	12.68	1,034,049	4.77	1,038,219	4.79	255,016	1.18	32,801	0.15	27,275	0.13	361,172	1.66	2,748,532	12.68
1921	3,789,277	13.93	32,478	0.12	3,821,755	14.05	1,571,212	5.77	1,413,971	5.21	316,155	1.16	72,689	0.26	45,380	0.17	402,348	1.48	3,821,755	14.05
1922	4,897,456	15.78	159,673	0.5	5,057,129	16.28	2,181,548	7.03	1,664,864	5.36	418,716	1.35	105,206	0.33	63,862	0.2	622,933	2.01	5,057,129	16.28
1923	5,998,536	16.77	318,476	0.91	6,317,012	17.68	2,701,093	7.56	1,981,651	5.55	571,706	1.6	208,589	0.58	74,003	0.21	779,973	2.18	6,317,012	17.68
1924	7,630,968	18.43	573,743	1.38	8,204,711	19.81	3,254,158	7.86	2,915,516	7.04	1,023,001	2.47	183,589	0.44	—	—	828,447	2	8,204,711	19.81
1925	9,339,967	20.12	576,655	1.27	9,916,622	21.39	4,232,965	9.13	3,236,857	6.98	1,268,166	2.74	251,333	0.54	—	—	927,301	2	9,916,622	21.39
1926	9,736,254	19.18	635,956	1.25	10,372,210	20.43	4,486,959	8.84	2,803,268	5.52	1,471,366	2.9	396,627	0.78	279,256	0.55	934,734	1.84	10,372,210	20.33
1927	9,933,760	18.54	308,374	0.58	10,242,134	19.12	4,367,065	8.15	2,953,239	5.52	1,239,555	2.31	378,954	0.71	—	—	1,303,321	2.43	10,242,134	19.12
1928	11,060,984	19.56	342,020	0.6	11,403,004	20.16	4,744,646	8.39	3,673,882	6.49	1,456,393	2.58	320,000	0.56	—	—	1,208,083	2.14	11,403,004	20.16
1929	11,066,213	19.64	288,324	0.51	11,354,537	20.15	4,805,593	8.53	3,888,028	6.9	1,759,039	3.12	287,963	0.51	—	—	613,914	1.09	11,354,537	20.15
	78,636,921	17.65	3,412,846	0.77	82,049,767	18.42	34,366,578	7.72	26,118,686	5.87	9,916,855	2.22	2,335,936	0.52	573,323	0.13	8,738,389	1.96	82,049,767	18.42

1) Tappiota

Säästökassan kehitys vv. 1920—29.

Vuosi	Talletettiin		Ulosotettiin		Korkoja liitetty pää- omaan	Talletusten lisäys	Talletusten määrä				Keski- korko
	Erässä	Smk	Erässä	Smk			Vasta- kirja luku	Smk	Tallet- tajaa kohti	Osuus- liikkeen jäsentä kohti	
						Smk					Smk
1920	286	579,673	47	104,346	10,955	486,282	173	486,282	2,810	94	7
1921	845	1,358,443	360	495,888	72,692	935,247	486	1,421,528	2,925	259	7 1/2
1922	1,166	1,500,784	605	813,531	134,976	822,229	728	2,243,758	3,082	389	7 1/2
1923	2,363	3,087,114	857	1,455,375	235,210	1,866,949	1,220	4,110,707	3,369	583	7 1/2 ja 8
1924	3,270	4,233,673	1,692	2,347,704	414,538	2,300,506	1,821	6,411,213	3,521	815	8
1925	3,910	4,697,655	2,409	3,142,570	590,048	2,145,134	2,386	8,556,347	3,586	1,023	8
1926	4,551	5,298,308	3,110	4,144,861	695,231	1,848,677	2,926	10,405,025	3,556	1,161	7 1/2
1927	6,024	6,478,031	3,570	4,805,030	821,550	2,494,550	3,667	12,899,575	3,518	1,486	7 1/2 ja 7
1928	7,059	7,933,169	4,946	6,550,318	972,880	2,354,733	4,303	15,254,307	3,545	1,663	7
1929	6,533	6,392,292	5,085	6,148,905	1,183,945	1,427,331	4,860	16,681,638	3,432	1,655	7 1/2
	36,007	41,559,142	22,681	30,008,528	5,132,025	16,681,638	4,860	16,681,638	3,432	1,655	7 1/2

Huhtikuun 26 päivänä 1920
tehtiin ensimmäinen
talletus

Kyminlaakson Osuusliikkeen Säästökassaan!

Kohta siis on säästökassamme ollut
10 vuotta toiminnassa.

Tällä ajalla ovat talletukset kasvaneet yli
17 miljoonan markan

ja tallettajille on maksettu
korkoa 5,1 miljoonaa markkaa.

30 % koko säästökassan talletuskannasta
on siis muodostunut
pääomiin liitetyistä koroista.

Tämä todistaa parhaiten,
mitä hyvä korkohyvitys vähäväkisille tallettajille
on merkinnyt.

Tule osalliseksi hyvästä korosta!

Tee jo tänään ensimmäinen talletus

**KYMINLAAKSON OSUUS-
LIIKKEEN SÄÄSTÖKASSAAN!**

Kyminlaakson Osuusliikkeen toiminnassa on nyt menossa

25. VUOSI

Kohta siis tämä osuuskunta on vaikuttanut Kyminlaakson liike-elämään neljännesvuosisadan. Tähän mennessä se on myynyt tavaroita *445 miljoonan markan* arvosta. Jos pidetään perusteena erästä hiljan tehtyä tutkielmaa, jonka mukaan hintataso on eniten laskenut niillä paikkakunnilla, joissa toimii voimakas osuuskauppa, ollen esim. Kotkan seudulla hintatason lasku yksistään ajanjaksona 1914—1925 12 %, niin tullaan siihen paljon puhuvaan tulokseen, että Kyminlaakson Osuusliike olemassaoloajallaan on tuottanut seutukunnan kuluttajille edun, mikä rahaksi laskettuna merkitsee vähintään

53 MILJOONAA MARKKAA,

minkä summan yksistään Kyminlaakson Osuusliikkeen osijat, hintatason laskusta johtuen, ovat säästäneet.

Sellaisia *näkymättömiä* tuloksia, joita tuskin koskaan ajatellaan, on kuluttajain järjestymisellä saatu aikaan.

Ja entä sitten näkyvät tulokset? Huomatkaamme vaikka vain kaksi:

**Liikkeen rahastot, jotka tällä hetkellä
nousevat 9.4 milj. markkaan;**

se taloudellinen valta,

mikä liikkeenne kautta on tullut niille kuluttaja-aineksille, jotka talouselämässä aikaisemmin tuskin merkitsivät mitään.

Tunnustanette todeksi, että yhteistyö oman osuusliikkeenne ympärillä on tuottanut kauniin tuloksen.

Nayttäkää, että riemujuhlavuodesta tulee uusien ennätysten vuosi.

KYMINLAAKSON OSUUSLIIKE r.l.